

INCUNABULA
F 1446 -
min. -1448

Insc. 1446 - 1448

Biblioteka Jagiellońska

stdr0004790

Insc. 1446 - 1448

7. III. 5

Inven. 1448
6W. 2413

Textus Libri Perihermenias Aristotelis.

H. 1667 = BM. 642

per Bantliem signatam
de dno 11465. stato.

W. III. 33. c. opavimus rari

2 Porphyrius, Leage
(Cris. Inven. 2872.
— Inven. 2875)

S I R 8

BIBLIOTHECA
VNI. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Primus Liber Perihermenias quod

est de interpretatione Tres continet tractatus. Primus est prohemialis et clauditur vno Capitulo.

Primum oportet constituere. quid sit nomen et quid verbum postea quid negatio et affirmatio et enunctiatio et quid oratio. Sunt ergo ea que sunt in voce earum que sunt in anima passionum note. et ea que scribuntur eorum que sunt in voce. Et quemadmodum nec littere omnibus sunt eedem. sic nec eedem voces. Quorum autem he primorum voce sunt eedem omnibus passionibus anime sunt Et quorum he similitudines sunt. res etiam eedem. Et de his quidem dictum est in his que dicta sunt de anima. alterius enim hoc est negocium. Est autem quemadmodum in anima aliquoties quidem intellectus sine vero vel falso. aliquoties autem cum iam necesse est alter horum inesse. sic et in voce circa propositionem et diuisionem est veritas falsitasque. Nomina igitur et ipsa verba consimilia sunt sine propositione vel diuisione intellectus ut homo vel album. quoniam non additur aliquid. neque enim adhuc verum vel falsum est. Huius autem signum hoc est. hircus. ceruus enim significat aliquid. sed nondum verum vel falsum. si vero esse vel non esse addatur. vel simpliciter vel secundum tempus.

Tractatus secundus de ipsa enunctia

tiōe: principis ac partibus eius / quoru huius capitula: primum est de nomine.

Nomen est ergo vox significatiua secundum placitum sine tempore cuius nulla pars est significatiua separata. In nomine enim quod est equus ferus nihil ferus per se significat. quemadmodum in oratione que est equus ferus. Alio vero non quemadmodum in simplicibus nominibus sic se habet et in compositis. In illis enim nullo modo pars significatiua est. in his autem vult quidem sed

A ii

Liber Primus

nulli⁹ separati est ut in eo qđ est equifer⁹. Scđm placitū vero quoniam naturaliter nomē nihil est. sed quādo fit nota Nā designat et illiteratū soni. ut ferarum quorū nihil est nomē. Non homo vero non est nomen. atvero nec positū nomē est quo illud oporteat appellari Neq; enī oratio aut negatio est. sed sit nomē infinitū. Catonis autē vel catoni et quēcūq; talia sunt nō sunt nomina sed casus nominis. Ratio autē eius in alijs est quidem eadem. sed differūt. quoniam cum est vel fuit vel erit est adiūctū. neq; verum neq; falsum est. nomen autem semper. ut catonis est vel non est. nondum enim aliud est neq; verum dicit neq; falsum.

Capitulum Secundum de Verbo

Verbum autē est quod significat tempus. cui⁹ nulla pars extra nihil significat. et est sp̄ eorū que de altero dicuntur nota. Dico autē quoniam cōsignificat tps. ut cursus quidē nomē est. currit vero verbum. cōsignificat enī nūc esse. Semp q; eorū que de altero dicuntur nota est. ut eorum que de subiecto dicuntur vel in subiecto sunt. Non currit vero et non laborat non verbum dico. Consignificat quidem tempus et semper de aliquo dicitur vel est. Differentie autem huic non est nomē positum sed infinitū verbum sit. quoniam similiter in quolibet est. vel qđ est vel quod nō est. Similiter autem vel currit vel currebat non verbum est. sed casus verbi Differt autē a verbo. quoniam hoc quidē presens significat tempus illa vero quod complectitur. Ipsa quidem scđm se dicta verba nomina sunt. et significant aliquid. Constituit enī qui dicit mihi secum et qui audit quiescit. sed si est vel non est nondū significat. neq; enī signū rei esse vel nō esse. nec si hoc ipm est purū dixeris ipm qđez nihil

De hermenias

est. cōsignificat autē quandā ppositionē qm̄ sine ppositis nō est intelligere.

Capitulum Tertium de oratiōe

Ratio autē est vox significatiua cuius partū aliqd significatiuū
separatim vt dictio nō vt affirmatio vel negatio. dico autē vt
hō significat aliqd. sed nō qm̄ est aut nō est sed erit vel affirmatio vel ne-
gatio vt si quid addat. sed nō vna nomis sillaba. nec in hoc quidē q̄ est
sorex rex significat. sed vox est nūc sola In duplicib⁹ vō significat quidē
sed nō fm̄ se sed quēadmodū dictū est. Est autē oratio quidē om̄is signifi-
cativa non sicut instrumentū sed quēadmodū dictū est fm̄ placitum.
Enunctiatiua vero nō om̄is sed in qua verū vel falsum est. nō autem in
om̄ibus. vt de predicatione oratio quidē est sed neq; vera neq; falsa et cetera
quidem relinquuntur. Rhetorice enī vel poetice conuenientior consi-
deratio est. Enunctiatiua vero presentis speculationis est.

Capitulum Quartū de Enun-

ciatione Affirmatione et Negatione.

Sc̄ autē vna prima oratio enūciatiua. affirmatio deinde ne-
gatio Alię vero cōiunctiōe vne. necesse est autē om̄ez orationē
enūciatiuā esse ex vbo vel ex casu verbi Item hois rationē si nō aut est
aut erit aut fuit aut aliqd hmoi addat nōdū est oratio enūciatiua. quare
aut vnū quiddā est et nō multa aial gressibile bipes. neq; em̄ eo q̄ ppiū
dicunt vnū erit. est alcerius hoc tractare negocij. Est autē oratio enūcia-
tiua que vnū de vna significat vel punctione vna. plures autē q̄ plura et
non vnū vel in cōiuncte. nomē ergo et verbū dictio sit sola. qm̄ nō dicere
sic aliquid significantem voce enūciare vel aliquo interrogante vel nō

21 iij

Libet Primus

sed ipso proferente. Hanc autem hec quidem simplex est enunciatio ut aliquod de aliquo vel aliquid ab aliquo. hec autem ex his puncta velut oratio quedam iam est proposita. Est autem simplex enunciatio vox significatiua de eo quod est aliquid vel non est quemadmodum tria sunt diuisa. Affirmatio vero est enunciatio alicuius de aliquo. negatio vero enunciatio alicuius ab aliquo.

Tractatus Tertius de passione

intrinseca ipsius enunciationis scilicet oppositiue. Tria habet capitula: Primum est de oppositione secundum se.

Quoniam autem est enunciare et quod est esse et quod non est esse. et quod est non esse. et quod non est non esse. et circa ea que sunt extra presens tempus. et quod quis affirmauerit negare. sicut omne contingit quod quis negauerit affirmare. quare manifestum est quod omni affirmationi est negatio opposita. et omni negationi affirmatio. et sic hic contradictio affirmatio et negatio opposita. dico autem opponi eiusdem de eodem non equiuoce. et quecumque cetera talium determinantur contra argumentorum sophisticas importunitates. Quoniam autem sunt hec quod rebus vniuersalia illa vero singularia. dico autem vniuersale quod in pluribus natum est predicari. singulare vero quod non ut homo quidem vniuersale. plato vero eorum que sunt singularia. necesse est autem enunciare quoniam inest aliquid aut non inest. aliquoties quidem eorum que sunt vniuersalia aliquoties vero eorum que sunt singularia. si vero vniuersaliter enunciet in vniuersali quoniam est aut non est perarie enunciationes erunt. dico autem in vniuersali enunciationem fieri vniuersalem. ut omnis homo albus est. nullus homo albus est. Quoniam autem in vniuersalibus non vniuersaliter non sunt perarie que autem significantur esse esse contraria. dico autem non vniuersaliter enunciare in his que sunt vniuersalia. ut est albus homo. non est albus homo. Cum enim

De ihermenias

universale sit. non universaliter utitur enunciatione omnis namq; nō uni-
versale est sed qm̄ universaliter consignificat. In eo vero q; universale p̄-
dicatur id quod est universale predicari universaliter non est verū. nulla
enim affirmatio erit in qua de universali predicato universaliter predi-
cetur. ut omnis homo est omne animal. Opponi aut affirmationē ne-
gationi dico peradictorie que universaliter significat eidem que nō uni-
versaliter. ut oīs homo alb⁹ est. quidā hō albus est. null⁹ hō alb⁹ est.

Caput scdm tractatus Tercij

de legibus propositionum oppositarum.

Contrarie vero universālē affirmationē. et universālē negati-
onem ut oīs hō iust⁹ est. null⁹ hō iust⁹ est. quo circa quidē eas
impossibile est simul veras esse. his vō oppositas pringit in eodē. ut nō
oīs hō est alb⁹. et est quidā hō alb⁹. Quēcūq; igit peradictiōes universa-
liū sunt universalis. necesse est alterā esse verā alterā esse falsam. et que-
cūq; in singularib⁹ sunt ut est socrates alb⁹. nō est socrates alb⁹. quēcūq;
aut in vlib⁹ nō universaliter. nō sp̄ hec vā est illa vō falsa. si em̄ est ver-
dicere qm̄ est alb⁹ hō. et nō est alb⁹ hō. est hō pb⁹. nō est hō pb⁹. si em̄
curpis nō est pb⁹. cresť hō pulcer. et nō est hō pulcer. si em̄ fedus nō est
pulcer. et si sit aliquid nō est Videtur aut subito incōveniēs esse idcirco.
qm̄ universaliter nō hō alb⁹ simul significare qm̄ nemo est alb⁹. hoc autē
neq; idē significat. neq; simul necessario Manifestū est aut qm̄ vna nega-
tio uni⁹ affirmationis est hoc em̄ idē oportet negare negationē qd̄ affir-
mant affirmatio et de eodē. vel de aliquo singulariū vel de aliquo uni-
versaliū. vel universaliter vel nō universaliter. Dico aut socrates albus

Liber Primus

est. socrates nō albus est. si autē aliud aliqd vel de aliquo idē nō oppo-
nitur sed erit ab ea diuersa. huic vō que est oīs hō alb⁹ est peradicit illa
que dicit nō oīs hō albus est. illi vero que est aliquis hō alb⁹ est illa que
est nullus homo albus est. illi vero que est homo albus est illa que est nō
est homo alb⁹. Manifestū est ergo qm̄ vni negationi in vna affirmatio
opposita est. Et qm̄ alie sunt perarie alie cōtradictorie et que sunt he di-
ctum et qm̄ nō oīs vera vel falsa contradictio et quare et quando vera
vel falsa. Vna autē est affirmatio et negatio. que vnū de vno significat
vel cū sit vniuersale vniuersaliter vel nō vniuersaliter. vt oīs hō alb⁹ est.
null⁹ hō alb⁹ est. est quidā hō alb⁹. si albū vnū significat. Si vō duob⁹
vnū nomē est positū ex quib⁹ nō sit vnū non est vna affirmatio. vt si
quis ponat hoc nomē tunica homini et equo. et dicat est tūica alba hic
non est vna affirmatio nec vna negatio. nihil em̄ differt hoc dicere qm̄
equ⁹ alb⁹ et est hō alb⁹. Si ergo he multa significant et sunt plures mani-
festū est qm̄ et prima multa vel nihil significāt neq̄ em̄ est aliqd vnū hō et
equ⁹ quare nec in his necesse est hāc peradictionē fieri verā illā vō falsā.

Capitulum Tertium et Ulti-

mum de quadam incidenti dubitatione.

In his ergo que sunt et que facta sunt necesse est affirmatiōes
vel negatiōes verā vel falsam esse. In vniuersalib⁹ quidē vni-
uersaliter semp quidē hanc verā illā vero falsam. et in his que sunt sin-
gula quemadmodū dictū est in his vero que in vniuersalib⁹ nō vniuersa-
liter dicuntur nō est necesse. dictū est autē et de his. In singularib⁹ vero
et futuris nō sit. nam vero si oīs affirmatio vel negatio vera vel falsa

De hermenias

est et omne necesse est vel esse vel non esse si his quidē dicat futurū aliqđ ille vero nō dicat hoc idē ipm manifestū est quoniā necesse est verum dicere alterū ipsorū si omnis affirmatio vera vel falsa est. vtracq; enī nō erit simul in talib⁹. nam si verū est dicere qm̄ albū est vel albū nō est. necesse est esse album vel albū nō esse. et si est albū vel nō albū verū est negare vel affirmare. et si nō est mentitur. et si mentit̄ nō est. quare necesse est aut affirmacionē aut negacionē verā esse. nihil ergo neq; est neq; fit nec casu nec vtrūlibet nec erit nec nō erit. sed ex necessitate omnia et nō vtrūlibet. aut enī qui dicit ver⁹ est aut qui negat. similiter enī vel fieret vel nō fieret vtrūlibet enī nihil magis sic vel nō sic habet vel habebit. Ampli⁹ si est album nūc vez erat dicere primo qm̄ erit albū. quare sp̄ fuit verū dicere qđlibet eorū que facta sunt qm̄ erit. q; si sp̄ vez est dicere qm̄ est aut erit. nō potest hoc nō esse vł nō futurū esse. q; aut nō pōt nō fieri impossibile est nō fieri. omnia ergo que futura sunt necesse est fieri. nihil igitur vtrūlibet nec casu erit. nam si casu. nō ex necessitate. At vero nec qm̄ neutrū est vez ptingit dicere vt quoniam neq; erit neq; nō erit. Primum enim cum sit affirmatio falsa erit negatio nō vera. et cū hec falsa cōtingit affirmationem esse nō verā. adhuc si verū est dicere quoniā est albū et magnū oportet vtrūq; esse. si vero erit cras: oportet esse cras. Si aut neq; erit neq; nō erit. nō est vtrūlibet. vt est nauale bellū. oportet enī neq; fieri nauale bellū neq; nō fieri. Que ergo ptingūt in cōuenientia hec sunt et alia hmodi. si ois affirmatiōis et negatiōis vel in his que in vniuersalibus dicuntur vniuersaliter vel in his que sunt singularia necesse est oppositarū hanc esse verā illam vō falsam. nihil ad vtrūlibz in his que sunt sed omnia esse vel fieri

Liber Primus

ex necessitate. quare nō oportebit neq; consiliari neq; negociari. quoniam
si hoc faciū⁹ erit. si vero hoc nō erit. Nihil enī phibet in millesimū annū
hunc quidē dicere hoc futurū esse hunc vero nō dicere. quare ex necessi-
tate esse quodlibet eorū verū erit dicere tūc atvero nec hoc differt si aliq;.
dixerit negationē vel nō dixerit. Manifestū est enī q; sic se habeat res vel
si hic quidē affirmaverit ille vō negaverit. nō enī ppter affirmare vel
negare erit vel non erit nec in millesimū magis annū quam in quātolibet
tempe. Quare si in omī tpe sic se habebit ut cum vnū vere dicatū⁹ necessē
est hoc fieri. et vnūq; eorū que sunt sic se habere ut ex necessitate fiat.
quando enim vere dicit quis quoniam erit nō potest non fieri. et q; factū
est verum erat dicere semp quoniam erit. Q; si nō sunt possibilia vīdemur
enī esse principia futurorum. et ab eo q; cōsiliamur atq; agimus aliq;.
Et quoniam omīno est in his que semper non actu sunt esse possibile ut
in quib; verūq; ptingit et esse et nō esse. quare fieri et nō fieri. Et multa
nobis manifesta sunt sic se habētia ut qm hanc vestē possibile est incidi et
nō incidi. sed prius extertur. sūt aut et nō incidi possibile est nō enim
possibile esset eaz exteri nisi esset possibile non incidi. quare et in alijs fu-
turis que sūm potentiā dicuntur hūmōi. Manifestū est qm non omnia ex
necessitate vel sunt vel sunt sed alia quidem vtrumlibet et non magis
vel affirmatio vel negatio vera erit. alia vero magis quidē in pluribus
alter sed ptingit fieri alterū. alter vero minime. Igitur esse q; est qm est. et
nō esse q; nō est quādo nō est necesse est. sed nō omī q; est necesse est esse.
sed q; nō est necesse est nō esse. non enī idem est omī quādo est esse necessa-
rio q; est q; simpliciter est esse ex necessitate. Similiter aut et in eo q; nō

Deihermenias

est. et in p[er]adictiōe eadē ratio est. esse quidē vel nō esse omne necesse est. et futurū esse vel nō futurū esse. nō t[ame]n diuidentē dicere alter[ut]q[ue] necessario. Dico autē necesse est quidē futur[um] cras bellū nauale vel nō esse futurū. sed non. cras bellū nauale futur[um] esse necesse est vel nō futur[um] esse. futurū autē esse vel non esse necesse est. quare quoniam similiter orationes vere sunt quēadmodū et res manifestū quoniam quēcunq[ue] sic se habent et ut utr[ut]r[um]q[ue] sunt et contraria eorum cōtingere queant necesse est similiter se habere et p[er]adictiōē q[uod] contingit in his que nō sunt per se et nō semper nō sunt. horum enim necesse est quidem alteram partem contradictionis veram esse vel falsam. non autē hoc aut illud sed utrūlibet et magis quidē veraz alterā non tamē iam verā vel falsam. quare manifestum est q[uod] nō est necesse oīs affirmatiōis vel negatiōis oppositaz hanc quidē verā esse illā vero falsam esse neq[ue] u[bi] quēadmodū in his que sunt sic se habet ⁊ in his que non sunt possibilib[us] tamē esse vel nō esse. si quēadmodū dictū est.

Liber Secūdus Deihermenias Tres

continet tractatus. Primus est de p[ro]positiōib[us] de inesse quo ad earū consequentias. Et habet duo capitula: Primum est de consequentijs p[ro]positiōum in quibus predicatur vnum de vno.

Quoniam autē est de aliquo affirmatio significās aliq[ui]d hoc autē est nomē vel innomiabile vñ autē oportet esse et de vno hoc q[uod] est in affirmatiōe nomē autem dictum et innomiabile nō hō nomē quidem non dico sed infinitum nomen. vnum enim quodammodo significat infinitum quemadmodus et nō currit nō

Libet Secundus

verbū ſed infinitū verbū erit omis affirmatio vel ex nomie et verbo vel ex infinito nomie et verbo p̄ter verbū em̄ nulla affirmatio vel negationē . eſt aut̄ vel fuit vel erit et quecunq; alia h̄mōi ſunt verba ex his que ſunt poſita . cōſignificāt em̄ tps . quare prima eſt affirmatio et negatio . eſt homo nō eſt hō . deinde eſt nō hō . non eſt nō hō . Rurſus eſt om̄ia hō . nō eſt om̄is hō . eſt om̄is nō hō . nō eſt om̄is nō hō . et in extrinſecis temporibus eadē ratio eſt . Quādo aut̄ eſt terciū adiacēs p̄dicatur duplici ter dicuntur oppoſitiōes . dico aut̄ dico aut ut eſt iuſt⁹ homo eſt terciū adiacēs nom̄e vel verbū in affirmatiōe . quare quatuor iſte erūt quāz due quidē ad affirmatiōē et negatiōē ſeſe habent ſm̄ conſequentiā ut p̄t uationes . due vero minime . dico aut̄ quoniā eſt aut iuſto adiacebit aut nō iuſto . quare etiā negatiōes quatuor ſunt Intelligimur vero qđ dicūt ex his que ſubſcripta ſunt . eſt iuſtus homo huius negatio eſt non eſt iuſt⁹ homo . eſt nō iuſtus homo . non eſt nō iuſtus hō . eſt enim in hoc loco et non eſt iuſto et nō iuſto adiacebit hoc igitur quēadmodū in reſulcoris dictum eſt ſic ſunt diſpoſita . Similiter aut̄ ſe habet et ſi vniuerſalis nom̄is ſit affirmatio . ut om̄is homo eſt iuſtus nō om̄is homo eſt iuſtus . om̄is homo eſt nō iuſt⁹ non om̄is homo eſt nō iuſtus . ſed non ſimiliter angulares cōtingit veras eſſe p̄tingit aliquādo he igit̄ due oppoſite ſunt . Alię aut̄ ad qđ eſt non hō quaſi ad ſubiectū aliqđ additum . ut eſt iuſtus non hō nō eſt iuſt⁹ nō hō . eſt nō iuſtus nō hō . nō eſt non iuſt⁹ non ho . mo magis aut̄ plures his nō erunt oppoſitiōes he aut̄ extra illas ipſe ſm̄ ſe erunt ut nomie vtentes eo qđ eſt non homo In his vero in quib⁹ eſt nō cōuenit . ut in eo qđ eſt currere vel ambulare idē faciūt ſic poſita . ac ſi eſt

Perihermenias

^{151. 109.} adderetur ut est currit omnis hō non currit omnis homo . currit omnis nō
homo . non currit omnis nō homo . Nō em̄ dicendū est nō omnis homo sed
non negatio ad id qđ est homo addenda est . Omnis em̄ nō vniversaliter sig-
nificat sed quoniā vniversaliter . Manifestū est autem ex eo qđ est currit
hō . nō currit homo , currit nō homo . nō currit nō homo hec em̄ ab his
differunt eo qđ non vniversaliter sunt quare omnis vel null⁹ vñ il aliud
significant nisi qm̄ vniversaliter de homie vel affirmāt vel negant . ergo
et cetera eadem oportet opponi . Quoniā vero negatio peraria est ei que
est . omne animal est iustū . illa que significat quoniā nullū aīal est iustum .
he quidē manifestū est quoniā nunq̄ vere erunt neq̄ simul . neq̄ in eodez
ipso . his vero opposite erūt aliqñ . ut nō omne aīal iustū est aliqđ animal
iustū est Sequitur vero illā quidē que null⁹ est homo iustus . illā que est
omnis homo nō iustus est . illā vero que est est aliquis iust⁹ hō . opposita
quoniā non omnis homo est non iustus necesse est em̄ esse aliqd . Mani-
festum est autē quoniā et iam in singularib⁹ si est rex interrogatū negare
quoniā et affirmare verū est . ut putas ne socrates sapiens est nō . socra-
tes igit nō sapiēs est In vniversalib⁹ vō nō est . vera que similiter dicūt .
vera autē est negatio . ut putas ne omnis homo sapiens est . nō igitur omnis
homo nō sapiens est . hoc falsum est . sed non igitur omnis hō sapiēs est
vera est . hec autē opposita est illa vero cōtrariā Que vero sū indefinita
contrafacētes nomina vel verba ut in eo qđ est . nō hō non iustus quēad-
modū negatiōes sine noīe vel verbo esse vīdebūt sed nō sunt . smp em̄
verā vel falsam negatiōē esse necesse est . Qui vero dixit nō homo nihil
magis de homie sed etiā minus ver⁹ vel falsus fuit si nō aliquid addatur .
Bi

Libri Secundus

significat enim est ois non hō iustus nulli illarū idem. nec huic negatio op-
posita ea que est non est ois non hō iustus illa vero que est ois non ius-
tus non hō. illa que est nullus iustus nō homo idem significat. Transposita
vero nomina vel verba idē significant. ut albus hō et homo albus. Nam
si hoc nō est eiusdem multe erūt negatiōes. sed ostensum est quā una vni-
us est. ei⁹ enim que est. est alb⁹ hō. negatio est. nō est alb⁹ hō. ei⁹ vō que est.
est hō alb⁹. si nō eadē est ei que est. est alb⁹ hō. erit negatio vltēa que est.
nō est nō homo alb⁹. vel ea que est. nō est alb⁹ hō. sed altera quidē est ne-
gatio eius que est. est non hō albus. alia vero ei⁹ que est. est hō albus.
quare erunt due vnus. Quoniam igitur trāpositio in nomine vel ver-
bo eadem erit affirmatio vel negatio manifestum est.

Capitulū scdm de cōsequentis

ppositionū in quib⁹ predicat vnū de plurib⁹ vel plura de vno

Quero vnū de pluribus vel plura de vno affirmare vel negare.

si non est vnum de pluribus nō est affirmatio vel negatio vna

Dico autē vnum si vnū nomen sit positū. nō sit autem vnū ex illis. ut hō
est fortasse et animal et mansuetū et bipes. sed ex his vnū fit. ex albo autē
et homine et ambulare nō fit vnum. Quare nō si vnum aliquid de his
affirmet aliquis nō erit affirmatio vna. sed vix quidē vna. affirma-
tiones vero multe. nec si de vno ista. sed similiter plures. Si ergo dial-
tica interrogatio respōsiōis est petitiō. vel ppositiōis vel alteri⁹ parti-
preditiōis. ppositio vero vni⁹ preditiōis hmoi interrogationi nō
erit vna respōsiō ad hoc. nec vna interrogatio. nec si sit vera. Dictū est
autē de his in topicis. Similiter autē manifestū est quā nec hoc ipsum quiddā

Perihermenias

Dialectica est interrogatio . ut si quis dicat . quid est animal . oportet ex interrogatione dialectica veram velut partem peradiationis eligere . quare oportet interrogationem determinare utrum hoc animal sit homo an non . Quando vero hic quidem predicatur proposita ut unde sit omne predicamentum eorum . que extra predicantur . alia vero non que differentia est . De homine vero verum est dicere et extra animal et extra bipes . et ut unum et hominem et album et hoc ut unum . sed non si citharedus et bonus et ita citharedus . Si enim quoniam alterutrum dicitur et utrumque dicitur multa inconuenientia erunt . De homine enim et homines vere dicere et album . Quare et hominem rursus et album si et album et homines quando erit homo albus . homo albus et hoc in infinitum . Et rursus musicus albus ambulans et hec eadem frequenter implicita . Amplius si socrates est et erit socrates homo et bipes et homo bipes . Quoniam ergo si quis ponat proplexiones simpliciter fieri plurima inconuenientia contingere manifestum est . quemadmodum ponendum nunc dicemus . Porro igitur que predicantur . et de quibus predicantur quecumque secundum accidens dicuntur vel de eodem vel alterum de altero . hec non erunt unum . De homo albus est et musicus . sed non est idem musicus et albus . Accidentia enim sunt utraque idem . nec si album . nec si album et musicum verum est dicere . Erat album musicum unum aliquid . secundum enim accidens musicum album . quare non erit album musicum . Quocirca nec citharedus bonus simpliciter sed animal bipes . non enim secundum accidens . Amplius nec quecumque insunt in alio quare neque album frequenter neque homo . homo animal vel bipes Insunt enim in homine animal et bipes . Verum autem dicere de aliquo et simpliciter ut quendam hominem . hominem . aut quendam homines album . Non autem semper sed quando in adiecto quidem aliquid oppositorum

Libet Secundus

inest. que cōsequitur cōtradictio nō verū sed falsum est. ut hominē mor-
tuū hominē dicere. Quādo autē nō inest verū. vel etiā quādo inest semp
falsam. qm̄ vero nō inest. nō semp verū est. ut homer⁹ est aliqd ut poeta.
ergo et iam est ac non. s̄m accidēs enim predicatur esse de homero. qm̄
inest ei poeta. sed nō s̄dm se predicatur de homero quoniam est. Quare
in quāviscunq; predicamētis neq; cōtrarietas aliqua aut vlla oppositio
inest si diffinitiones pro nōib⁹ predicātur. et s̄m se possunt et s̄m accidēs.
In his etiā simpliciter vix erit qd nō est qm̄ opinabile est nō est verū di-
cere aliquid esse. opinto em̄ eius nō est qm̄ est sed quoniā non est.

Tractatus Secundus de propo-

sitionib⁹ modalib⁹ q ad ear⁹ oppositiōes. psequētiās et equi-
pollētiās Tria hz capitula: Prīmū est de oppōne modalū.

Is vero determinatis pspiciendū est quēadmodū sese habēt affir-
matīōes et negatīōes ad se inuicē. hec scilicet q sunt de possibi-
le esse et nō possibile esse et contingent et possibili et necessario. he ha-
bent em̄ alias dubitationes. nam si eorū que cōplectunt ille sibi inuicem
oppositē sunt cōtradictiōes quecunq; s̄m esse vel non esse disponuntur.
ut est que est esse hominē negatio est nō esse hominē. nō autē ea que est esse
non hominem. et eius que est esse albū hominē. ea que est non esse albus
hominem. non autē que est esse non albū hominē. Si enim de omnibus
aut dictio est aut negatio vera. cum lignum falsum sit dicere esse album
hominē. erit vix de eo dicere esse albū hoīez. Q; si hoc mō et quāviscūq;
esse non additur idem facit quod proesse dicitur. ut ei⁹ que est ambulat
homo. negatio nō est ea que est ambulat non hō sed ea q est. non ambu-
lat hō. Nihil em̄ differt dicere hoīez ambulare vel hoīez ambulante esse.

De hermenias

Quare si hoc modo in omnibus. et ei quod est possibile esse. negatio est possibile non esse. non ea quod est non possibile esse. Videtur autem idem possibile et esse et non esse. omni enim quod est possibile dividi vel ambulare et non ambulare et non dividi possibile est. Ratio autem est. quoniam omne quod sic possibile est. non semper in actu est. quare et inest iam negatio. Potest igitur et non ambulare. quod est ambulare. et non dividi quod est dividi. et non videri quod est visibile. Atvero impossibile est de eodem veras esse oppositas dictiones. non erit igitur negatio pringit enim unum ex his aut idem dicere et negare simul de eodem. aut non semper esse vel non esse que apponunt fieri affirmaciones et negaciones. Si ergo illud impossibile est hoc erit magis eligendum. Est igitur negatio ei quod est possibile esse ea que est non possibile esse. eadem quoque ratio est et in eo quod est pringens esse. etiam est negatio est non pringens esse. et in alijs quoque simili modo. ut in necessario et impossibili. Siunt enim in illis quemadmodum esse et non esse apponunt subiecte vero res hoc quidem album. illud vero hunc. eodem quoque modo hoc loco esse et non esse quidem subiectum fit. contingere vero et non contingere appositiones determinantes quemadmodum in illis esse veritatem. Eius que est possibile non esse. negatio est non possibile non esse. non enim contradiciones sibi invicem sunt huiusmodi. possibile est esse et possibile est non esse. Quare et sequuntur se invicem videbuntur. Idem enim est possibile esse et non esse. sed possibile est esse et non possibile est esse nunquam simul sunt vere opponunt enim Atvero possibile est non esse. et non possibile non esse. nunquam simul sunt. Sicut autem ei quod est necessarium est esse negatio est non ea que est necessarium est non esse sed non necessarium est esse ei vero que est necessarium non esse. ea quod est non necessarium non esse et ei quod est impossibile esse non ea quod est impossibile non esse.

Liber Secundus

sed nō impossibile esse. et? vero que est impossibile esse. ea que est nō im-
possibile nō esse. Et vniuersaliter quēadmodū dictū est. esse quidē et nō
esse oportet ponere quēadmodū substantia. negationē vero et affirmatio-
nē hec facientē ad vnū et determinatio ad modū apponere. et has putare
oportet oppositas dictiōes et negatiōes. possibile et nō possibile. ptingēs et
nō ptingēs. impossibile nō impossibile. necessariū nō necariū. verū nō verū

Capitulū scdm de cōsequentis

et equipollentis propositionum modalium.

Consequentie vero sū ordinē sunt ab imponētibus. illi enī que
est possibile esse. illa que est ptingēs esse. et hec illi cōuertit. et ea que est
nō impossibile est esse et nō necessariū est esse. Illi vero que est possibile
nō esse. et contingit nō esse ea que est nō necesse nō esse. et nō impossibile
nō esse Illi vero que est nō possibile. est esse et nō ptingit esse illa que est
impossibile est esse et necesse est non esse. Isti vō que est nō possibile est
nō esse et nō ptingēs est nō esse. illa q̄ est impossibile est nō esse et necesse
est esse. Considerent autē ex subscriptione quēadmodū dicimus Possibile
est esse. contingit esse. non impossibile est esse. nō necesse est esse. Possi-
bile est nō esse. ptingit nō esse. nō impossibile est nō esse. non necesse est
nō esse Non possibile est esse. nō ptingit esse. impossibile est esse necesse
est non esse Non possibile est nō esse. nō ptingit non esse. impossibile est
nō esse. necesse est nō esse. Ergo possibile et nō impossibile illd qd est cō-
tingens et possibile et nō contingens et non possibile sequuntur quidem
per adicōne sed cōuersim. illud enī qd possibile esse negatio hui? scilicet
impossibile sequitur negationi vero affirmatio. Illud enī quod est non

Perihermenias

possibile esse. illud quod est impossibile esse. Affirmatio enim est impossibile esse. negatio vero non possibile. necessarium vero quoadmodum sit considerandum est. Manifestum est autem quoniam non eodem modo sed contrarie sequuntur contradictione sunt que extra. non enim negatio eius que est necesse non esse. non necesse est esse. pertingit enim veras esse in eodem utraque. Quod enim est necessarium non esse. non est necessarium esse. causa autem est cur non sequitur. Similiter ceteris quoniam contrarie est esse impossibile necessario redditur idem valens. nam si impossibile est esse. necesse est hoc non esse sed non impossibile est hoc non esse. hoc necessarium est esse. Atvero impossibile est sic poni necessarii contradictiones nam quod necessarium est esse. possibile est esse. nam si non est. negatio persequitur. necesse est autem aut dicere aut negare. quare si non possibile est esse impossibile est esse. quod est necesse esse. quod est inconueniens Atvero illud quod est possibile est esse non impossibile esse. esse sequitur hoc vero illud quod est non necessarium esse. quare pertingit quod est necessarium esse non necessarium esse quod est inconueniens Atvero neque necessarium esse sequitur possibile esse neque necessarium non esse. Illi enim contingit utraque accidere horum enim utriuslibet verum fuerit. non erunt illa vera simul enim possibile esse et non esse. Si vero necesse est esse vel non esse. non erunt possibile utraque Relinquitur ergo non necessarium est non esse. et si quod est possibile esse hoc enim verum est et de necesse est non esse Hec enim fit contradictionis eius quod sequitur non possibile esse illud enim sequitur hoc quod est impossibile esse et necesse non esse. cuius negatio est non necesse non esse. sequuntur et hee contradictiones secundum predictum modum. et nihil impossibile pertingit sic positum.

Capitulum Tertium de assensu

lutionem cuiusdam dubitationis.

Liber Secundus

Obiabit autē aliquis si illud quod est necessarium esse possibile.
sequitur. nam si nō sequitur p̄radictio sequitur: nō possibile.
et si quis nō hāc esse dicat p̄radictionē necesse est dicere possibile nō esse.
sed utraq; false sunt de necesse est esse. At vero rursus idem videt̄ esse possi-
bile incidi et nō incidi. et esse et nō esse. quare qđ erit necesse esse et p̄in-
gere nō esse hoc autē falsum est. Manifestū est autē qm̄ nūc om̄e possibile esse
vel ambulare ad opposita valet sed est in quibz nō sit vez et p̄ncipium
quidē in his que nō s̄m rōnē possunt. ut ignis calefactibilis. et hz vim
irrōnabile. Ergo s̄m rōnē potestates ip̄e eedem plurimoz etiā cōtrarior-
sunt. irrōnales vero nō om̄es. sed quemadmodū dictū est ignem non esse
possibile nō calefacere. nec quecunq; alia sēp agunt. alia vero possunt
et s̄m irrōnales potestates simul opposita quedā. Sed hoc ideo dictum
est qm̄ nō ois potestas oppositorū est. nec quecunq; sub eadē specie dicunt̄.
Quedam vero potestates equivoce sunt. Possibile enī nō simpliciter di-
citur. sed hoc quidē qm̄ verū est ut in actu. Ut possibile est ambulare qm̄
ambulat. et om̄ino possibile est esse qm̄ iā est aliqđ actu. illud vō qđ s̄.
possibile illud quod forsan ager ut possibile est ambulare qm̄ ambulabit.
et hoc quidē in mobilibus solis est potestas. illa vero in immobilibus.
In utrisq; vero verū est dicere nō impossibile esse ambulare. et q̄ ambu-
lat tam et agit et ambulabile. hoc ergo possibile nō est verū de necessario
simpliciter dicere. alterū autē verū est. Quare qm̄ partē universalem se-
quitur illud qđ ex necessitate est consequit̄ posse esse. sed nō omnino. Sed
est quidē fortasse p̄ncipiū qđ necessariū est et qđ nō necessariū oim vel
esse vel nō esse. et alia quemadmodū horū consequētia cōsiderare oportet.

De hermeneias

Manifestum est autem ex his que dicta sunt quoniam quidem ex necessitate est secundum actum est quare si priora sunt sempiterna et que actu sunt. priora sunt his que potestate. et hec quidem sine potestate actu sunt. ut prime substantie. alia vero sunt actu cum possibilitate que natura priora sunt. tpe vero posteriora. alia vero nunquam sunt sed potestate solum.

Tractatus tertius de contrariis

etate enunciationum unde sit sumenda unico clauditur capitulo.

Primum autem contraria est affirmatio negationi et oratio orationi que dicit quoniam omnis homo iustus est. ei que est nullus homo iustus est. an omnis homo iustus est ei que est omnis homo iustus est. Callias iustus est. callias iustus non est. callias iniustus est que harum contraria est vera. si ea que sunt in voce sequuntur ea que sunt in anima. illic enim contraria est oppositio contrarii. ut omnis homo iustus. ei que est omnis homo iniustus. et in his que sunt in voce affectionibus necesse est similiter se habere. quod si neque illic contrarii oppositio contraria est. nec affirmatio affirmationi contraria est. sed ea que est dicta negatio. Quare considerandum est cui opinatio vera false opinioni contraria est. verum negationi aut certe ei que contrarium esse opinatur. Dico autem hoc modo est quedam opinatio vera boni quam bonum est. alia vero est falsa quam non bonum est. alia vero falsa quam bonum malum est que harum contraria est vere si est una secundum quam contraria. Nam arbitri contrarias opiniones definiri in eo quod contrarium sunt falsum est bonum enim quam bonum est. et mali quoniam malum eadem fortasse opinio est et vera. siue plures siue una sit. Et sunt autem contrarie. sed non in eo quod contrarium sunt contrarie sunt. sed magis eo quod profertur contrarie.

Liber Secundus

Si ergo boni opinio quoniam bonum est. est aut quoniam non bonum est. quoniam
vero aliud aliquod est quod non est neque potest esse aliam quidem nulla op-
pinanda neque quaecumque esse quod non est opinatur. neque quaecumque non esse
quod est. Infinitae enim utraque sunt. et quaecumque opinatur esse quod non est. et
quaecumque non esse quod est In quibus est prima falsa. hec autem ex his ex quibus
sunt generationes. ex oppositis vero generationes. quare etiam fallacia Si
ergo quod bonum est bonum est. et non est malum. et hoc quidem secundum se illud vero
secundum accidens. Accidit enim hoc malum non esse. magis autem in uno quoque est
vera que est secundum se vera et etiam falsa sicut et vera Ergo ea que est quoniam
non est bonum quod bonum est secundum se consistens falsa est. illa vero que est quoniam malum
est secundum accidens Quare magis erit falsa de bono ea que est negationis opinio
quam ea que est contrarij. Falsus est autem magis circa singula que habent con-
trariam opinionem. Contraria enim sunt eorum que plurimum circa idem differunt
quod si harum contraria est altera vero magis contradictionis contraria
manifestum est quoniam hec erit contraria. Illa vero que est quoniam malum
est quod est bonum implicita est. Recum quoniam non bonum est. necesse est.
ipsi opinari. Amplius si enim in alijs similiter oportet se habere. et hoc
videtur bene esse dictum. aut enim ubique ea que est contradictionis. aut nusquam.
Quibus vero non est contrarium. de his quidem est falsa ea que est vere opi-
posita ut hominem non putas hominem falsus est. Si ergo he contrarie sunt.
et ille alie sunt contradictiones. Amplius similiter sese habet boni quoniam
bonum est. et non boni quoniam non bonum est. et super has boni quoniam non bonum est
et non boni quoniam bonum est. Illi ergo que est non boni quoniam non bonum.
et vere opinionem que est contraria. Non enim ea que dicit quoniam malum est. simul

Perihermenias

em aliquādo erūt vere . nunq̄ em vera contraria est Est em q̄dam non bonū malū . quare p̄tingit simul esse veras . Atvero vere illa que est non malū est . Simul em hec et erūt relinquit ergo ei que est nō boni qm̄ non bonū est p̄traria . ea que est nō boni qm̄ bonū est Quare et ei que est boni qm̄ bonū . ea que est boni qm̄ nō bonū est . Manifestum est ergo qm̄ nihil uterq̄ nec si vniuersaliter ponam⁹ affirmationē . huic em vlis negatio p̄traria erit vt opinioni que opinat̄ . qm̄ om̄e qd̄ est bonū . bonum est . ea que est quoniā nihil eorū que bona sunt bene est . nam ea que est boni qm̄ bonum est si vniuersaliter sit bonum eadem est que oppinatur quicquid bonum est qm̄ bonum est . Similiter aut̄ et in nō bono . Quare si in opinionone sic se h̄z . sunt aut̄ que sunt in voce affirmatiōes et negatiōes voce eorū que sunt in anima . Manifestū est qm̄ etiā affirmatiōi p̄traria quidē est negatio . circa idē vlis vt ei que est qm̄ om̄e bonū bonū est . et qm̄ ois homo bon⁹ ea que est vel nullū vel nullus contradicōie aut̄ aut nō ois aut nō om̄e . Manifestū est aut̄ quoniā et verā vere nō cōtingit esse cōtrarium nec opinionē nec contradicōiōē . Contraria em sunt que circa idem opposita sunt . circa idem autē contingit verū dicere eundē . simul autem non contingit eidem inesse contraria .

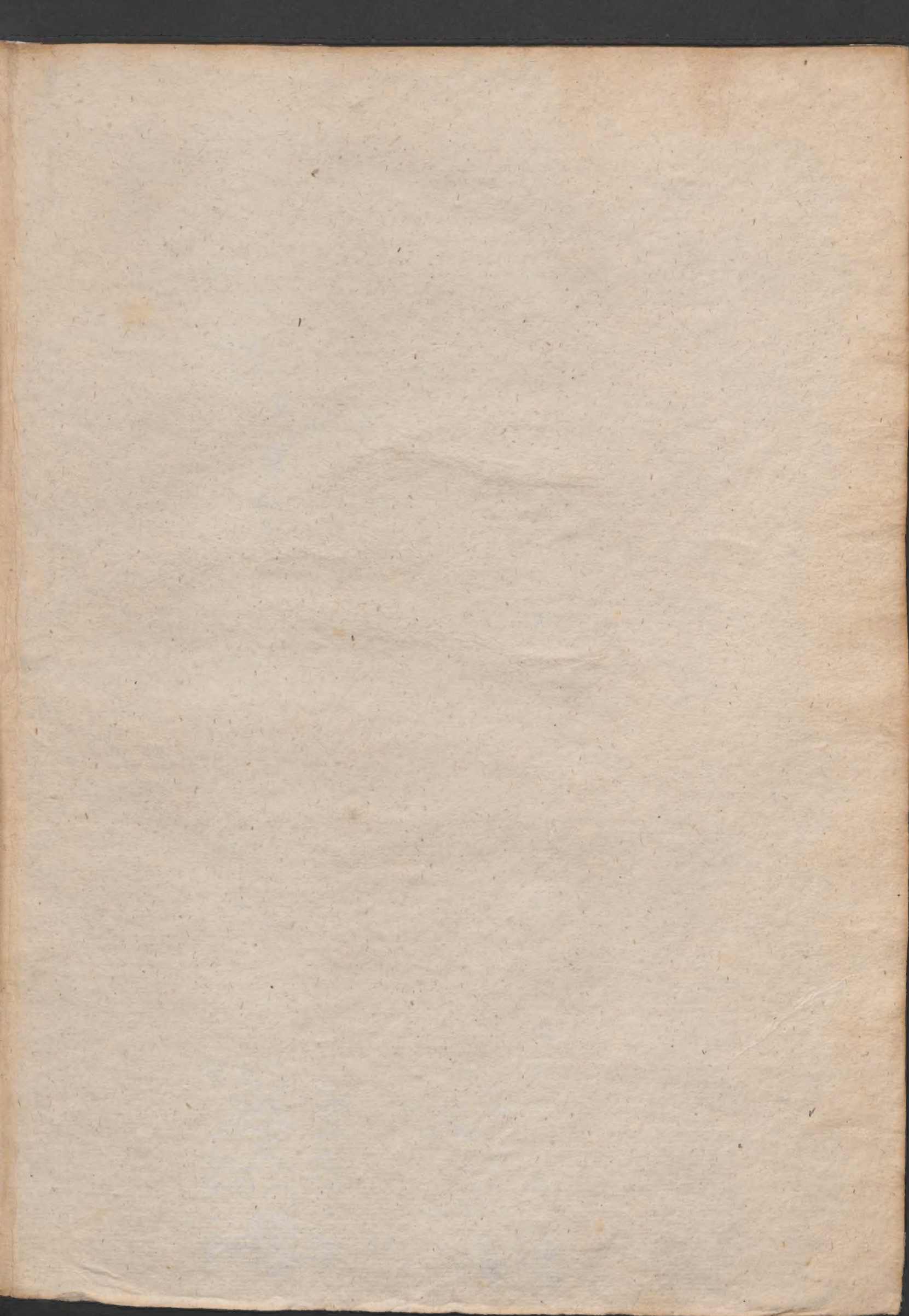
Finis libri Perihermenias qui a nostris de
Interpretatiōe siue elocutiōe inticulatur .

...

BI B L I O T H E C A
V N T M I A G E L L
CRACOV I E N S I S

1. The first of these is the fact that the
 2.
 3.
 4.
 5.
 6.
 7.
 8.
 9.
 10.
 11.
 12.
 13.
 14.
 15.
 16.
 17.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22.
 23.
 24.
 25.
 26.
 27.
 28.
 29.
 30.
 31.
 32.
 33.
 34.
 35.
 36.
 37.
 38.
 39.
 40.
 41.
 42.
 43.
 44.
 45.
 46.
 47.
 48.
 49.
 50.
 51.
 52.
 53.
 54.
 55.
 56.
 57.
 58.
 59.
 60.
 61.
 62.
 63.
 64.
 65.
 66.
 67.
 68.
 69.
 70.
 71.
 72.
 73.
 74.
 75.
 76.
 77.
 78.
 79.
 80.
 81.
 82.
 83.
 84.
 85.
 86.
 87.
 88.
 89.
 90.
 91.
 92.
 93.
 94.
 95.
 96.
 97.
 98.
 99.
 100.
 101.
 102.
 103.
 104.
 105.
 106.
 107.
 108.
 109.
 110.
 111.
 112.
 113.
 114.
 115.
 116.
 117.
 118.
 119.
 120.
 121.
 122.
 123.
 124.
 125.
 126.
 127.
 128.
 129.
 130.
 131.
 132.
 133.
 134.
 135.
 136.
 137.
 138.
 139.
 140.
 141.
 142.
 143.
 144.
 145.
 146.
 147.
 148.
 149.
 150.
 151.
 152.
 153.
 154.
 155.
 156.
 157.
 158.
 159.
 160.
 161.
 162.
 163.
 164.
 165.
 166.
 167.
 168.
 169.
 170.
 171.
 172.
 173.
 174.
 175.
 176.
 177.
 178.
 179.
 180.
 181.
 182.
 183.
 184.
 185.
 186.
 187.
 188.
 189.
 190.
 191.
 192.
 193.
 194.
 195.
 196.
 197.
 198.
 199.
 200.
 201.
 202.
 203.
 204.
 205.
 206.
 207.
 208.
 209.
 210.
 211.
 212.
 213.
 214.
 215.
 216.
 217.
 218.
 219.
 220.
 221.
 222.
 223.
 224.
 225.
 226.
 227.
 228.
 229.
 230.
 231.
 232.
 233.
 234.
 235.
 236.
 237.
 238.
 239.
 240.
 241.
 242.
 243.
 244.
 245.
 246.
 247.
 248.
 249.
 250.
 251.
 252.
 253.
 254.
 255.
 256.
 257.
 258.
 259.
 260.
 261.
 262.
 263.
 264.
 265.
 266.
 267.
 268.
 269.
 270.
 271.
 272.
 273.
 274.
 275.
 276.
 277.
 278.
 279.
 280.
 281.
 282.
 283.
 284.
 285.
 286.
 287.
 288.
 289.
 290.
 291.
 292.
 293.
 294.
 295.
 296.
 297.
 298.
 299.
 300.
 301.
 302.
 303.
 304.
 305.
 306.
 307.
 308.
 309.
 310.
 311.
 312.
 313.
 314.
 315.
 316.
 317.
 318.
 319.
 320.
 321.
 322.
 323.
 324.
 325.
 326.
 327.
 328.
 329.
 330.
 331.
 332.
 333.
 334.
 335.
 336.
 337.
 338.
 339.
 340.
 341.
 342.
 343.
 344.
 345.
 346.
 347.
 348.
 349.
 350.
 351.
 352.
 353.
 354.
 355.
 356.
 357.
 358.
 359.
 360.
 361.
 362.
 363.
 364.
 365.
 366.
 367.
 368.
 369.
 370.
 371.
 372.
 373.
 374.
 375.
 376.
 377.
 378.
 379.
 380.
 381.
 382.
 383.
 384.
 385.
 386.
 387.
 388.
 389.
 390.
 391.
 392.
 393.
 394.
 395.
 396.
 397.
 398.
 399.
 400.
 401.
 402.
 403.
 404.
 405.
 406.
 407.
 408.
 409.
 410.
 411.
 412.
 413.
 414.
 415.
 416.
 417.
 418.
 419.
 420.
 421.
 422.
 423.
 424.
 425.
 426.
 427.
 428.
 429.
 430.
 431.
 432.
 433.
 434.
 435.
 436.
 437.
 438.
 439.
 440.
 441.
 442.
 443.
 444.
 445.
 446.
 447.
 448.
 449.
 450.
 451.
 452.
 453.
 454.
 455.
 456.
 457.
 458.
 459.
 460.
 461.
 462.
 463.
 464.
 465.
 466.
 467.
 468.
 469.
 470.
 471.
 472.
 473.
 474.
 475.
 476.
 477.
 478.
 479.
 480.
 481.
 482.
 483.
 484.
 485.
 486.
 487.
 488.
 489.
 490.
 491.
 492.
 493.
 494.
 495.
 496.
 497.
 498.
 499.
 500.
 501.
 502.
 503.
 504.
 505.
 506.
 507.
 508.
 509.
 510.
 511.
 512.
 513.
 514.
 515.
 516.
 517.
 518.
 519.
 520.
 521.
 522.
 523.
 524.
 525.
 526.
 527.
 528.
 529.
 530.
 531.
 532.
 533.
 534.
 535.
 536.
 537.
 538.
 539.
 540.
 541.
 542.
 543.
 544.
 545.
 546.
 547.
 548.
 549.
 550.
 551.
 552.
 553.
 554.
 555.
 556.
 557.
 558.
 559.
 560.
 561.
 562.
 563.
 564.
 565.
 566.
 567.
 568.
 569.
 570.
 571.
 572.
 573.
 574.
 575.
 576.
 577.
 578.
 579.
 580.
 581.
 582.
 583.
 584.
 585.
 586.
 587.
 588.
 589.
 590.
 591.
 592.
 593.
 594.
 595.
 596.
 597.
 598.
 599.

41113

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811